

Usundiõpetus „Üks maailm, erinevad religioonid“

Valikaine

7. klass

Tunde: 35

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Usundiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse, mis ei ole inimsusevastased; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise;
- 2) toob näiteid usuvabaduse põhimõtete toimimise, piiride ja nende rikkumise kohta ühiskonnas;
- 3) teab suuremate religioonide geograafilist levikut ning selle peamisi ajaloolisi põhjuseid maailmas ja Eestis; kirjeldab suuremate maailmareligioonide põhijooni, sealhulgas:
 - a) selgitab ajaloost ja nüüdisajast näiteid tuues, kuidas ilmneb religioon inimeste ja ühiskonna elus;
 - b) nimetab olulisemaid lugusid ja tähtsamaid tegelasi käsitletud religioonidest
 - c) kirjeldab kultuuri ja religiooni seoseid;
- 4) on teadlik oma väärtustest ning analüüsib väärtuste rolli enda ja teiste inimeste toimimises
- 5) põhjendab väärtuste ja moraalinormide järgimise olulisust ühiskonnas ning toob selle kohta näiteid;
- 6) arutleb näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju üle inimese ja ühiskonna elus, nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes.

Õppeaine kirjeldus

Usundiõpetus (UÕ) on usu- ja mõttevabaduse põhimõtetest lähtuv õppeaine, kus:

- 1) käsitletakse erinevaid religioone ja usulisi liikumisi;
- 2) õpitakse tundma religiooni väljendumist kultuuris ning inimese ja ühiskonna elus;
- 3) arutletakse eksistentsiaalsete küsimuste üle.

Usundiõpetus lähtub ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis sõnastatud usu- ja mõttevabaduse tunnustamise põhimõttest. Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas. UÕ pole käsitletav ühegi kiriku, koguduse ega usulise ühenduse kuulutustööna. UÕ-s ei käsitleta ühtki maailmavaadet õpilastele normatiivsena. Eesmärk on valmistada õpilasi ette eluks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate religioonide ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse UÕ-s rõhku oskuste ja hoiakute kujundamisele, millel põhineb üksteisemõistmine, respekt, avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks.

UÕ tundides õpitakse tundma religioonide mitmekesisist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes. Religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri kujundajaid; inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit.

Erinevaid maailmamõistmise viise käsitledes süvendatakse empaatilist suhtumist ning vastastikust lugupidamist. UÕ-st korraldades ja õpetades peab austama ning arvestama

õpilaste koduseid tõekspidamisi. UÕ oluline osa on toetada õpilaste kõlbelist arengut, arendades neis vastutustundlikku eetilist elamisoskust.

UÕ rikastab erinevate maailma mõistmise viiside tutvustamise kaudu õpilaste maailmapilti, tähtis on tutvuda kodukoha ja sealsete religiooniga seotud kultuuriväärtustega ning luua seoseid õpilaste küsimuste ja probleemidega.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 5) laiendatakse õpikeskkonda: erinevate religioonide pühapaigad, muuseumid, näitused, arvutiklass;
- 6) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöo koostamine.

ÜLDPÄDEVUSED

Põhikooli usundiõpetuse ainekava toetab kõigi üldpädevuste kujunemist.

1) kultuuri ja väärtuspädevus

- suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide ja eetika seisukohast;
- tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega;
- väärtustada kunsti ja loomingut ning kujundada ilumeelt; hinnata üldnimilikke ja ühiskondlikke väärtusi,
- väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust;
- olla salliv ja koostööaldis ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus

- suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna
- teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid; austada erinevate keskkondade, sh suhtluskeskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, inimõigusi, religioonide ja rahvaste omapära;
- teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- suutlikkus mõista ülemaailmseid probleeme
- tunnetada end ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis;

3) enesemääratluspädevus

- suutlikkus mõista ja hinnata adekvaatselt oma nõrku ja tugevaid külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi;
- analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme;

- käituda inimsuhetes sõltumatult; ära tunda eelarvamuslikku ja sildistavat suhtumist, arendada avatud hoiakut ning oskust astuda dialoogi ning teha koostööd erinevate religioossete vaadetega inimestega.
- hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandada oma karjääri;

4) õpipädevus

- suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks vajaminevat teavet; leida sobivad teabeallikad ja juhendajad ning kasutada õppimisel nende abi;
- planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada erinevaid õpistrateegiaid ja õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise võimalusi;

5) ettevõtlikkuspädevus

- erinevate projektide käigus on võimalus ettevõtlikkuspädevuse arendamiseks: näha probleeme ja nende lahendusi, genereerida ideid, neid ellu viia.
- korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele
- võtta arukaid riske; mõelda kriitiliselt ja loovalt, arendada ja hinnata oma ja teiste ideid;

6) matemaatika-, loodusteaduste-ja tehnoloogiaalane pädevus

- suutlikkus kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid, lahendades erinevaid ülesandeid kõigis elu ja tegevusvaldkondades;
- mõista loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale;
- mõista teaduse ja tehnoloogiaga seotud piiranguid ja riske;
- teha tõenduspõhiseid otsuseid erinevates eluvaldkondades; kasutada uusi tehnoloogiaid
- oskus kasutada ja analüüsida erinevaid statistilisi andmeid, tabeleid, jooniseid

7) suhtluspädevus

- suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada emakeeles ja iseseisva keelekasutaja tasemel õpitud võõrkeeles,
- mõistab suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust;
- oskab ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada;
- lugeda ning eristada ja mõista teabe ja tarbetekste ning ilukirjandust;
- koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili;
- väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt

8) digipädevus

- suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel kui ka suheldes;
- leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

LÄBIVAD TEEMAD

1) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Sotsiaalseid õppides käsitletakse inimeste erinevate tegevusalade arengut eri ajajärgudel, majanduslikke protsesse ühiskonnas ja nende mõju inimtegevusele. Erinevate õppetegevuste kaudu suunatakse õpilasi

- a) mõistma ja väärtustama elukestvat õpet kui elustiili.
- b) Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt ettevõtte külastusi, õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud ameteid, erialasid ja edasiõppimisvõimalusi.
- c) Õppetegevus võimaldab õpilasel süvendada teadmisi hariduse ja töömaailma vahelistest seostest.
- d) Arendatakse iseseisva õppimise oskust ja vastutusvõimet ning oskust iseseisvalt leida ja analüüsida oma arengu vajadustest tulenevat infot edasiõppimise võimaluste kohta.
- e) Erinevad õppetegevused, sh õpilaste iseseisvad tööd, võimaldavad õpilasel seostada huvisid ja võimeid ainealaste teadmiste ja oskustega ning mõista, et hovid ja harrastused hoiavad elu ja karjääri tasakaalus.

2) Keskkond ja jätkusuutlik areng

- a) õpitakse väärtustama keskkonda kui tervikut,
- b) mõistma inimtegevuse mõju keskkonna arengule ja keskkonnaprobleemide lahendamisele;
- c) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest.
- d) õpitakse mõistma inimtegevusega kaasnevaid riske ning vajadust kujundada isiklike seisukohti keskkonnaküsimustes, olema sotsiaalselt aktiivne ja vastutustundlik.

3) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

- a) Õpitakse väärtustama demokraatliku ühiselu korraldamist, koostööoskust, toetama algatusvõimet ning hindama vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist.

4) Kultuuriline identiteet

- a) Õpitakse mõistma inimese rolli kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana ning aru saama kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsusest.
- b) Teadvustatakse osalemist kultuuridevahelises suhtluses;
- c) Väärtustatakse sallivust ning oma kultuuri ja teiste kultuuride pärandit,
- d) Taunitakse diskrimineerimist ning tunnustatakse mineviku ja tänapäeva ühiskondade kultuurilist mitmekesisust.

5) Teabekeskond

- a) õpitakse määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- b) arendatakse kriitilise teabeotsingu ja -analüüsi oskusi;
- c) teadvustatakse meedia toimimist ja mõju, vajadust tunda avalikus ruumis (sh teabekeskonnas) kehtivaid reegleid ning järgida autoriõiguste kaitset.

6) Tehnoloogia ja innovatsioon

- a) õpitakse mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- b) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ning kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest;
- c) käsitletakse tehnoloogilise arengu positiivsete ja negatiivsete mõjude ning tehnoloogia arengu ja selle kasutamise eetilisi küsimusi; kasutatakse info – ja kommunikatsioonitehnoloogiat (IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks.

7) Tervis ja ohutus

- a) õpitakse analüüsima erinevate valikute ja riskikäitumise (sh uimastite) mõju ning tegema tervisele ja turvalisusele (sh keskkonnale ja ühiskonnale) ohutuid otsuseid.

b) käsitletakse erinevaid praktikaid, mis aitavad leida vaimset tasakaalu

8) Väärtused ja kõlblus

Läbiv teema on usundiõpetusega lahutamatu seotud

- a) Õpitakse analüüsima väärtusi ja kõlbelisi norme ning tundma erinevate väärtussüsteemide seoseid ajaloolis- kultuurilises kontekstis, religiooni ja maailmavaatega seoses;
- b) arutletakse isiklike väärtushoiakute ja kõlbeliste tõekspidamiste üle
- c) õpitakse arvestama erinevaid vaateid ja seisukohti oma tegevust plaanides,
- d) õpitakse väärtustama mitmekesisust kui ühiskonna rikkuse ja arengu tingimust.

LÕIMING

Emakeel

Sotsiaalsed on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu. Suhtluspädevus on suutlikkus väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lugeda ja mõista erinevaid tekste; kasutada kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili ning ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt, järgida õigekeelsusnõudeid.

Lisaks tähtsustuvad teksti kriitilise analüüsi oskus, meediakirjaoskus, info hankimine ja selle kriitiline hindamine, tööde vormistamine ning autoriõiguse kaitse.

Ajalugu

Ülevaade erinevatest religioonidest ja kultuuridest. Religioonide teke ja levik. Tähtsamad isikud religioonide ja kultuuride arengus, muutumises

Võõrkeel

Omandatakse teadmised erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, oma kultuuri ja teiste kultuuride erinevuste mõistmine ning lugupidamine teiste keelte ja kultuuride vastu; areneb suhtlemine mitmekultuurilises ühiskonnas; võõrkeeleoskus.

Matemaatika

Seostub:

ajaarvamine; ressursside planeerimine (aeg, raha); matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; oskus loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust kui analüüsimeetodit

Loodusained

Võimalused käsitlemiseks:

Geograafilise asendi ja looduskeskkonna mõju inimühiskonna arengule,

Inimese areng ja rahvastikuprotsessid;

Majanduse ressursid;

Ühiskonna jätkusuutlikkus, säästlik tarbimine, üleilmastumine, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamine, mõistmine ning jätkusuutliku ja vastutustundliku, sh loodushoidliku eluviisi väärtustamine.

Tehnoloogia

Ametid ja elukutsed erinevates ühiskondades, tehnika ja tootmise arengu seos muutustega ühiskonnas;

Tööturg, kutsesuunitlus ja karjääri planeerimine;

Oskus hinnata tehnoloogia rakendamise kaasnevaid võimalusi ja ohte;

Mõista tehnoloogia nüüdisaegseid arengutrende ning tehnoloogia ja teaduse omavahelisi seoseid;

Rakendada tänapäevaseid tehnoloogiaid tõhusalt ja eetiliselt oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel;

Kasutada tehnilisi vahendeid eesmärgipäraselt ning säästlikult, järgides seejuures ohutuse ja autoriõiguste kaitse nõudeid.

Kunst, muusika

Eesti, Euroopa ja erinevate maailma rahvaste kultuuri teemade käsitlemine ja kultuuriloomingu väärtustamine, Iluhinnangute muutumine ajas; esteetiline areng ja eneseteostus, Rahvakultuur, loominguline eneseväljendusoskus.

Kehaline kasvatus

Suutlikkus mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana erinevatel ajastutel

Mõista meditsiinisaaavutuste rolli ühiskonna arengus;

Arendada sallivat suhtumist kaaslastesse ning järgida ausa koostöö põhimõtteid.

HINDAMINE

Hindamisel lähtutakse põhikooli riiklikus õppekavas ning kooli õppekavas sätestatud normidest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esitluste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad hinnata rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll. Hindamine peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Hindamine on ka vahend õpilase arengu toetamiseks. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega.

Hindamise eesmärgiks on anda tagasisidet õppimise kohta, toetada õppija eneseanalüüsi oskuste kujunemist; peegeldada õpetaja ootusi õppimise suhtes ja motiveerida õppima.

Igati julgustada õpilase enesehindamise oskuste kujunemist ja regulaarset enesehindamist. (Mis on minu töö tugev külg? Millega olen rahul? Millised on töö nõrgad küljed? Millele võiksin järgmine kord rohkem tähelepanu pöörata? Milliseid küsimusi mul tekkis?)

Kaasõpilaste hindamisega saab õppida hindamist ja hindamiskultuuri, võimaldab õppida üksteiselt.

Võimalused hindamiseks:

- 1) Kirjalikud ja suulised vastused
- 2) Testid
- 3) Mõiste- ja definitsioonikaardi koostamine
- 4) Referaadid
- 5) Esitluste koostamine ja ettekanded
- 6) Arvamusloo, arutluse kirjutamine
- 7) Rühmatöö oskus
- 8) Tabelite, skeemide, diagrammide koostamine, lugemine, analüüsimine

ÕPITULEMUSED

- 1) toob näiteid väärtuste ja moraalinormide rolli kohta üksikinimese elus ning ühiskonnas;
- 2) selgitab näiteid tuues, kuidas mõjutab religioon või maailmavaade inimeste väärtusi, valikuid ja otsuseid;
- 3) suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse;
- 4) mõistab andestuse olulisust ning oskab andeks paluda.
- 5) oskab religioone klassifitseerida ja nimetada maailma erinevates paikkondades levinumaid religioone; teab Eestis levinud suuremaid religioone, eristab suuremaid konfessioone ning usulisi rühmitusi;
- 6) selgitab käsitletud religioonide õpetuse ja eetika põhiseisukohti ning tunneb nende religioonide teket, tähtsamaid suurkujusid, usulisi rituaale ja kultuuriväljundeid;
- 7) nimetab suuremaid Eestis levinud religioone, eristab suuremaid konfessioone ning usulisi rühmitusi;
- 8) oskab analüüsida religioossete konfliktide põhjuseid;
- 9) tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise;
- 10) pakub võimalusi erinevate religioossete vaadetega inimeste dialoogiks ning koostööks.

ÕPPESISU

1. Sissejuhatus (5 tundi)

1. Millesse inimesed usuvad ning kuidas avaldub usk inimeste elus?
2. Mis on religioon? Usundite ja maailmavaadete mitmekesisus. Ülevaade religioonide levikust maailmas (levikugeograafia ja statistika). Miks on vaja usundeid tunda?
3. Maailma seletamise erinevad võimalused. Religioon ja teadus. Usk ja ebausk
4. Religioonide suhted

2. Tutvumine erinevate religioonidega (30 tundi)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab käsitletud religioonide õpetuse ja eetika põhiseisukohti ning tunneb nende religioonide teket, olulisemaid suurkujusid, usulisi rituaale ja kultuuriväljundeid;
- 2) toob esile erinevate religioonide sarnasusi ja erinevusi, analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese ja ühiskonna elus nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes;
- 3) sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisti tõekspidamisi käsitletud maailmavaadete valguses.

3. Õppesisu

1. Sümbolid
2. Rajajad (ning mõned kesksed tegelased)
3. Pühad tekstid ja raamatud
4. Maailma alguse lood. Inimese suhe loodusega
5. Inimesekäsitus
6. Olulisemad pühad ja rituaalid. Pühad paigad
7. Eetika

4. Õppetegevus

Lähemaks tundmaõppimiseks valitakse suuremate maailmausundite hulgast vähemalt viis religiooni. Eraldi pööratakse tähelepanu Eesti rahvausundiga tutvumisele. Keskendutakse vastava religiooni jaoks olulistele tahkudele.

Toimub valikuline tutvumine religioosete alustekstidega ja religioosse teksti eripära analüüs, et taibata religioosse keele eripära. Õpitakse nägema religiooni ja kultuuri seoseid. Kujundatakse avatud ja lugupidavat hoiakut erinevatesse kultuuridesse. Projektõppe võimalused, lühireferaatide koostamine, teabe hankimine teatmeteostest ja internetist ning leitud materjalide kriitiline hindamine arendavad iseseisva õppimise oskust. Tähelepanu tuleb pöörata õpilaste arutlusoskuse arendamisele. Tähtis on, et õpilane õpiks oma seisukohti põhjendama. Religioone käsitledes pööratakse III kooliastmes suuremat tähelepanu eripära kirjeldavale käsitlusele – tavadele, kommetele ja religiooni ilmnemisele inimeste igapäevaelus. Religioone tuleb tutvustada nende sisemises mitmekesisuses.

5. Õppematerjal, õpikeskkond

1. Self, David. Suurusundid. Koolibri, 1998.
2. Schulz-Reiss, Christine. Mida maailm usub? Viis suurt religiooni. Tallinn : Koolibri, 2008.
3. Breuilly, Elizabeth, O'Brien, Joanne, Palmer, Martin. Maailma usundid: ülevaade uskumustest, traditsioonidest ja pühadest. Avita, 1999.
4. Bowker, John. Maailma usundid. Varrak, 2004.
5. Bruce-Mitford, Miranda. Kogu maailma sümbolid., Tallinn: Varrak, 1997.
6. Wilson, Collin. Pühapaikade atlas. Ersen, 2000.

6. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatööks ja ümarlauavestluseks mööblit ümber paigutada.
2. Kool korraldab arvutit ning internetiühendust vajavate tööde arvutiklassis, kus on vähemalt üks arvuti kahe õpilase kohta.
3. Kool võimaldab ainekava eesmäärke toetavaid demonstratsioonivahendeid (sh DVDsid, CDsid; pilte, filme, videoid, temaatilist lisakirjandust populaarteadusliku ja ilukirjandusena).
4. Kool võimaldab korraldada vähemalt korra kooliastmes õppekäike.